

Kela®

Etuuksien väärinkäytösten vuosiraportti

Vuosi 2025

Sisällysluettelo

1	Kela lyhyesti.....	3
2	Etuuksien väärinkäytökset ja niiden ilmitulo.....	4
3	Tilastot etuuksien väärinkäytöksistä 2021–2025.....	5
3.1	Kelan kirjaamat väärinkäyttösepäilyt: lukumäärät ja euromäärät.....	5
3.2	Kelan tekemät tutkintapyynnöt.....	7
3.2.1	Kelan tekemät tutkintapyynnöt etuuksittain.....	7
3.3	Loppuun käsitellyt etuusväärinkäytökset.....	8
4	Etuuksien väärinkäytösten ennaltaehkäisy ja tunnistaminen Kelassa.....	9

1 Kela lyhyesti

Kansaneläkelaitos (Kela) huolehtii kaikkien Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan toimintaa valvoo eduskunta. Kela turvaa väestön toimeentuloa ja terveyttä sekä tukee ihmisten itsenäistä selviytymistä. Vuonna 2025 Kela maksoi henkilöille etuuksia yhteensä noin 16,6 miljardia euroa.

Taulukko 1.
Kelan henkilöille maksamat etuudet vuonna 2025, milj. euroa

Kelan maksamat etuudet	2025, milj. euroa
Eläke-etuudet	2 620,2
Eläkkeensaajan asumistuki	653,0
Kuntoutus	735,4
Lapsiperheiden etuudet	3 051,2
Opintoetuudet	904,8
Perustoimeentulotuki	1 001,1
Sairausvakuutusetuudet	3 450,1
Työttömyysetuudet	2 069,5
Vammaisetuudet	680,5
Yleinen asumistuki	1 228,0
Muut etuudet	157,0
Etuusmenot yhteensä	16 550,8

2 Etuuksien väärinkäytökset ja niiden ilmitulo

Etuuden väärinkäytöksellä tarkoitetaan tahallista toimintaa, jolla asiakas pyrkii saamaan etuutta ilman perusteita tai enemmän kuin hänelle kuuluisi. Väärinkäytökseksi katsotaan esimerkiksi se, jos asiakas antaa Kelalle väärää tietoa tai väärentää asiakirjan. Yleisimmin väärennettyjä asiakirjoja ovat laskut, tiliotteet, vuokrasopimukset ja palkkatodistukset, mutta myös muita väärennettyjä asiakirjoja esiintyy. Asiakas saattaa esimerkiksi peittää osan tiliotteen tiedoista tai muuttaa laskun tietoja itseään hyödyttävään suuntaan. Asiakirja voi olla väärennetty kokonaisuudessaan tai osittain.

Myös tietojen salaamista pidetään väärinkäytöksenä. Etuuden hakijalla on velvollisuus ottaa selvää, mitkä asiat vaikuttavat hänen etuusoikeuteensa, ja ilmoittaa niistä Kelalle.

Etuuden väärinkäytöksestä on kysymys silloin, kun teko täyttää jonkin rikoksen tunnusmerkit. Väärinkäytöksen rikosnimike on useimmiten petos tai väärennys.

Epäily asiakkaan tekemästä väärinkäytöksestä voi syntyä, kun etuushakemusta käsitellään ja asiakkaan aiemmin ilmoittamat tiedot ovat ristiriidassa käsiteltävien tietojen kanssa. Epäily voi syntyä myös etuuden tarkistusvaiheessa, kun Kela selvittää, mitkä syyt ovat johtaneet liikamaksuun, ja havaitaan, että liikamaksu on aiheutunut asiakkaan omasta toiminnasta. Kela voi alkaa epäillä väärinkäytöstä myös ilmiantojen, tulorekisterin tietojen tai muiden viranomaisten välittämien tietojen tai ilmoitusten perusteella. Asiakasta kuullaan väärinkäytösepäilyn johdosta ja hänelle varataan tilaisuus kertoa mielipiteensä ja asiaa selventävät seikat.

3 Tilastot etuuksien väärinkäytöksistä 2021–2025

Tässä raportissa esitetään tilastotietoja vuosilta 2021–2025. Raportteihin on tilastoitu Kelan käsittelemät väärinkäytösepäilyt, joissa asiakasta on kuultu epäilyyn liittyen.

Vaikka tapausten oikeusprosessi kestää yleensä yli kalenterivuoden, samoja tapauksia ei sisällytetä eri vuosien tilastoraportteihin. Tapaus tilastoituu sille vuodelle, jona Kela on käsitellyt tapauksen. Tilastoraportteja julkaistaan vuosittain Kelan kirjaamista etuuksien väärinkäytösepäilyistä ja loppuun käsitellyistä etuuksien väärinkäytöksistä.

Taulukko 2.

Kelan kirjaamien väärinkäytösepäilyjen määrät, kustannukset ja osuudet maksetuista etuuksista 2021–2025

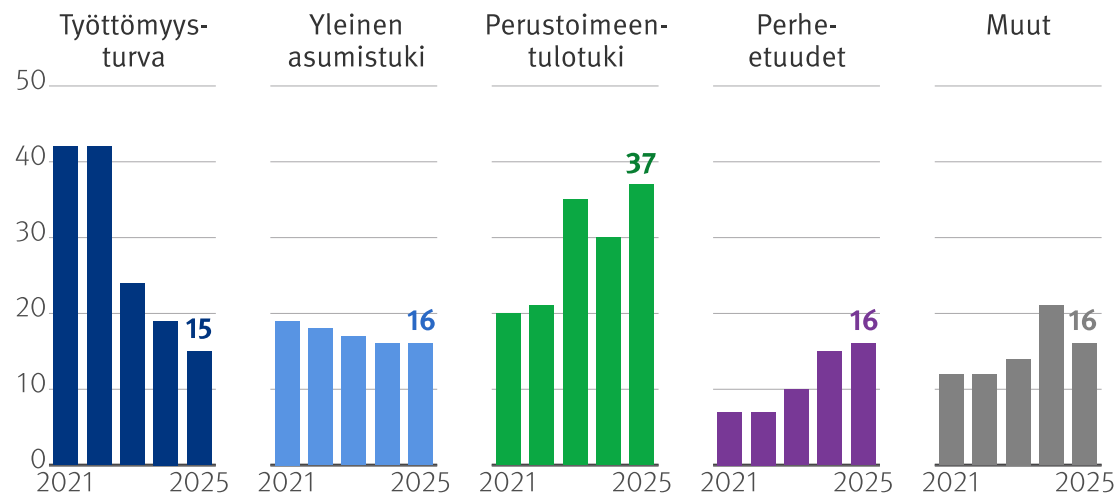
Vuosi	Väärinkäytösepäilyt, kpl	Väärinkäytösepäilyjen euromäärän keskiarvo, €	Väärinkäytösepäilyjen euromäärä yhteensä, €	Maksetut etuudet yhteensä, €	Väärinkäytösepäilyjen osuus maksetuista etuuksista, promillea
2025	1 017	7 067	7 187 529	16 550 727 157	0,43
2024	1 104	6 480	7 153 494	16 446 474 388	0,43
2023	1 277	5 565	7 106 242	15 823 322 906	0,45
2022	1 462	5 838	8 535 781	15 655 394 321	0,55
2021	1 894	5 603	10 612 989	15 545 342 902	0,68

3.1 Kelan kirjaamat väärinkäytösepäilyt: lukumäärät ja euromäärät

Kelan kirjaamat etuuksien väärinkäytösepäilyt ovat tapauksia, joissa asiakasta on kuultu väärinkäytösepäilyyn liittyen ja joissa Kela on tehnyt ratkaisun asian suhteen.

Eniten väärinkäytösepäilyjä vuonna 2025 oli perustoimeentulotuessa. Seuraavaksi eniten väärinkäytösepäilyjä oli yleisessä asumistuessa ja työttömyysturvassa. Tulorekisterin käyttö on vähentänyt työttömyysturvan ja asumistuen väärinkäytösepäilyjä, mutta perustoimeentulotuessa väärinkäytösepäilyjä tulee ilmi useista muistakin syistä kuin asiakkaan tuloista johtuen. Perhe-etuudet ja Muut -luokka sisältävät useampia etuuksia. Luokassa Muut sairaanhoitokorvausten, lähinnä matkakorvausten väärinkäytösten määrät olivat vuonna 2025 aiempia vuosia suuremmat.

Kaavio 1.
Eri etuuksien osuudet Kelan kirjaamista väärinkäytösepäilyistä, %

Havainnointia mahdollisista väärinkäytöksistä on etuustyössä tehty enemmän kuin mitä ”Kelan kirjaamat väärinkäytösepäilyt” -tilasto osoittaa. Osa näistä etuustyössä tehdyistä havainnoista on osoittautunut aiheettomiksi jo alkuvaiheen selvittelyssä ja siksi asiakasta ei ole näissä tilanteissa kuultu väärinkäytösepäilyn johdosta.

Taulukko 3.
Etuustyössä tehdyt havainnot väärinkäytösepäilyistä 2021–2025

Vuosi	Etuustyössä tehdyt havainnot väärinkäytösepäilyistä, kpl
2025	3 027
2024	2 413
2023	2 174
2022	1 930
2021	2 708

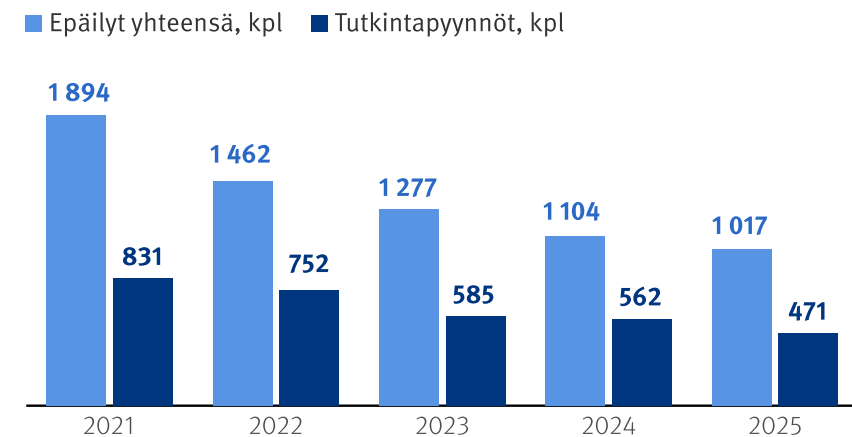
3.2 Kelan tekemät tutkintapyynnöt

Kun väärinkäytösepäily tulee ilmi, Kelassa arvioidaan, onko asiakkaan väärinkäytösepäilyyn johtanut menettely ollut tahallista ja mihin toimenpiteisiin asiassa ryhdytään. Jos on perusteltua epäillä, että kyse on rikoksesta, Kela laatii asiasta saatujen tietojen perusteella tutkintapyynnön poliisille. Kela ilmoittaa kaikki väärennystapaukset poliisille. Tämä koskee myös tapauksia, joissa väärennys havaitaan ennen etuuden maksamista, sillä väärennys on tekona tarkoitushakuinen ilman vahinkoakin.

Tutkintapyyntöä ei tehdä, jos etuuteen liittyvästä väärinkäytöksestä ei saada riittävä näyttöä tai jos rikos on vanhentunut. Kela käyttää aina tapauskohtaista harkintaa päätäessään, tehdäänkö väärinkäytösepäilystä tutkintapyyntö vai ei.

Vuosittain Kela tekee tutkintapyynnön poliisille noin 50 prosentista kaikista etuuksien väärinkäytösepäilyistä (vuonna 2025 n. 46 %).

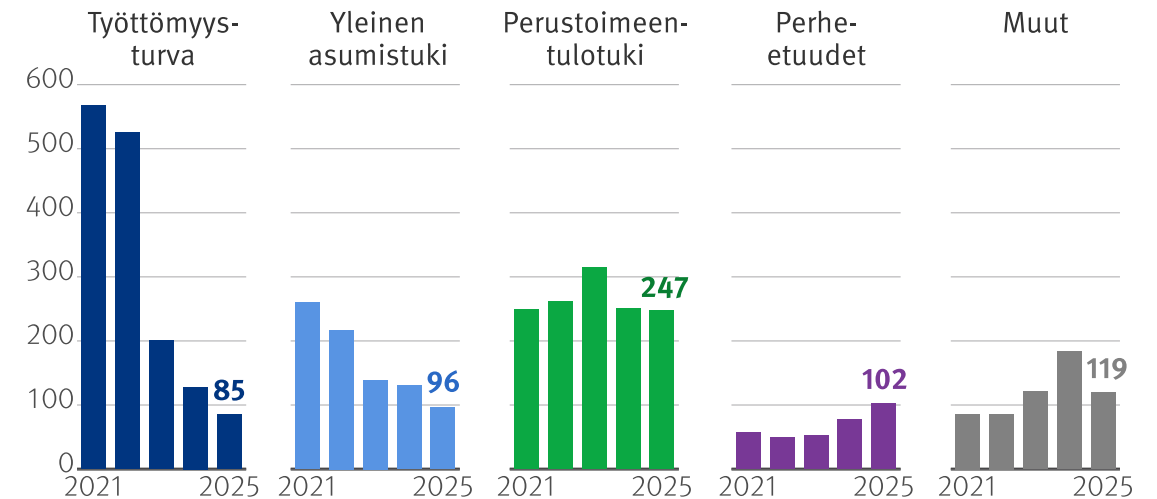
Kaavio 2.
Väärinkäytösepäilyt ja tutkintapyynnöt 2021–2025, kappalemäärä

3.2.1 Kelan tekemät tutkintapyynnöt etuuksittain

Alla olevassa kaaviossa on esitetty Kelan tekemien tutkintapyyntöjen lukumäärät etuuksittain vuosilta 2021–2025.

Kaavio 3.
Tutkintapyynnöt etuuksittain 2021–2025, lukumäärä

Etuskohtaisia tutkintapyyntöjä (kaavio 3) on yhteensä enemmän kuin vuosittaisia tutkintapyyntöjä kaaviossa 2. Tämä johtuu siitä, että tiettyyn tutkintapyyntöön voi kuulua saman asiakkaan useisiin eri etuuksiin liittyviä väärinkäytösepäilyjä.

Etuuksien luonne vaikuttaa etuusväärinkäytösepäilyjen kokonaismäärään ja tapauskohtaiseen tahallisuusharkintaan. Lukumääräisesti eniten tutkintapyyntöjä on tehty niissä etuuksissa, joissa myös kirjattujen väärinkäytösepäilyjen lukumäärä on suurin. Tällaisia etuuksia ovat perustoimeentulotuki, työttömyysturva ja yleinen asumistuki. Työttömyys-

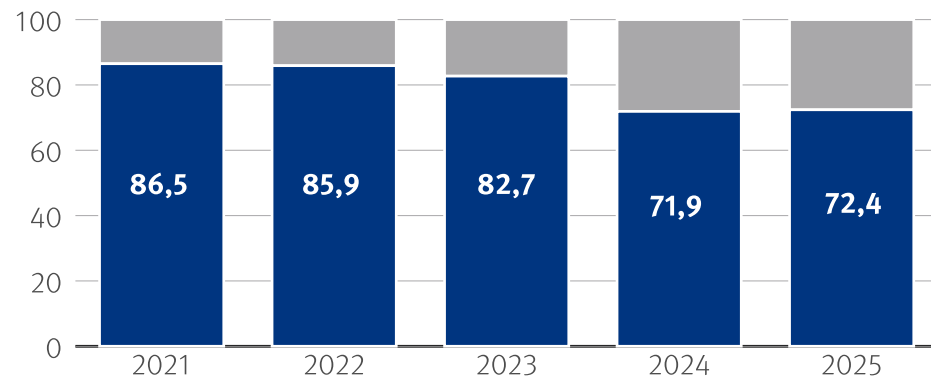
turvan ja perustoimeentulotuen hakemiseen liittyy muita etuuksia enemmän asiakkaan omia aktiivisia toimenpiteitä, kuten säännöllisesti toistuvia hakemuksia. Usein työttömyysturvaa ja perustoimeentulotukea saavat asiakkaat saavat myös yleistä asumistukea. Tämä selittää osaltaan myös yleisen asumistuen korkeamman tason. Sairaanhoidonkorvauksissa (luokka Muut) on vuonna 2025 tehty aiempia vuosia enemmän tutkintapyyntöjä.

3.3 Loppuun käsitellyt etuusväärinkäytökset

Tutkintapyyntöistä tilastoidaan, kuinka moni pyyntö on johtanut rikosoikeudelliseen seuraamukseen. Kun Kela on tehnyt poliisille tutkintapyyntö, syyttäjä ja tuomioistuin päättävät, onko kysymyksessä rikos ja mistä rikoksesta on kysymys.

Oheisessa kaaviossa esitetään seuraamukseen johtaneiden tutkintapyyntöjen osuudet kaikista Kelan tekemistä tutkintapyyntöistä vuosina 2021–2025.

Kaavio 4.
Seuraamukseen johtaneiden tutkintapyyntöjen osuudet 2021–2025, %

Seuraamukseen johtaneiden tutkintapyyntöjen osuudessa on tarkastelujakson aikana tapahtunut laskua. Kela seuraa oikeuskäytäntöä. Yleisin syy seuraamukseen johtamattomuuteen on ollut tapauksen vanhentuminen rikosprosessin aikana.

4 Etuuksien väärinkäytösten ennaltaehkäisy ja tunnistaminen Kelassa

Kela panostaa toiminnassaan etuusväärinkäytösten ennakointiin, ehkäisyyn ja tunnistamiseen. Tunnistamista helpotetaan muun muassa varmistamalla päivittäisen etuustyön sujuvuus. Toimihenkilöitä tuetaan väärinkäytösepäilyjen tunnistamisessa ja selvittämisessä ohjeilla sekä koulutuksilla. Käytäntöjä kehitetään jatkuvasti, ja väärinkäytösasioiden parissa työskentelee useita siihen erikseen nimettyjä asiantuntijoita.

Kela saa ilmoituksia yksityisiltä henkilöiltä ja viranomaisilta asiakkaista, jotka mahdollisesti saavat Kelan etuutta perusteetta. Nämä kaikki ilmoitukset otetaan Kelassa vastaan ja tutkitaan. Jos ilmoituksella voi olla vaikutusta Kelan maksamiin etuuksiin, asiakasta kuullaan asian selvittämiseksi. Jos osoittautuu, että etuutta on maksettu väärin perustein, etuudet tarkistetaan oikeiden tietojen mukaisiksi. Ilmiannon tekijälle ei kerrota tietoja ilmiannon kohteena olevasta henkilöstä eli esimerkiksi sitä, maksetaanko hänelle etuuksia tai sitä, onko ilmianto johtanut toimenpiteisiin.

Väärinkäytösten tunnistamisen lisäksi tavoitteena on ehkäistä etuusväärinkäytöksiä jo ennen niiden syntymistä. Yksi keino liikamaksujen ja väärinkäytösepäilyjen ehkäisyyn ja vähentämiseen on tulorekisterin tehokas hyödyntäminen. Kun tulorekisteristä saadaan asiakkaiden tulotiedot reaaliaikaisesti, etuuksia myönnettäessä käytettävissä on ajan tasaiset tulotiedot. Lisäksi tulorekisteritietojen ansiosta Kela saa tiedot tulojen muutoksista reaaliajassa ja näin etuudet on mahdollista tarkistaa reaaliaikaisesti ja liikamaksujen muodostumista voidaan estää. Tulorekisterin ansiosta asiakkaan ei tarvitse toimittaa Kelalle tositteita tuloistaan, mutta asiakkaan ilmoitusvelvollisuutta oikeiden tietojen antamisesta ja olosuhteiden muutoksesta tulorekisteri ei poista. Etuuslaeissa mainitut asiakkaan ilmoitusvelvollisuudet sitovat asiakasta edelleen.

Keskeistä väärinkäytösten ehkäisyssä on estää etuuksien perusteeton maksaminen ja näin myös liikamaksujen muodostuminen. Jos etuutta ei makseta perusteetta eikä liikamaksua muodostu, ei lähtökohtaisesti ole väärinkäytösepäilyäkään. Tästä poikkeuksena ovat väärennykset, jotka katsotaan väärinkäytösepäilyiksi, vaikka etuuden liikamaksu ei olisikaan muodostunut.

Vuonna 2025 otettiin tuotantokäyttöön tekninen ratkaisu, jonka avulla asiakkaiden toimittamien asiakirjojen mahdollisia väärennöksiä voidaan tunnistaa automaattisesti. Väärennettyjen tietojen toimittaminen viranomaiselle on rikos ja väärennettyjen tietojen käsittely aiheuttaa ylimääräistä työtä, myös liikamaksujen jälkikäteen tehtävän takaisinperinnän osalta. Tutkimalla asiakirjojen aitoutta teknisesti ja tunnistamalla väärillä tiedoilla annettuja asiakirjoja automaattisesti, vapautuu työaika etuustyöhön. Toimihenkilöt selvittelevät kaikki väärennösepäilyt.

Kela tekee laajaa yhteistyötä ja vaihtaa tietoja eri viranomaisten kanssa harmaan talouden ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Kela on mukana muun muassa Verohallinnon ”Harmaa talous ja talousrikollisuus”-tilannekuvan toimituskunnassa. Kansallisesti Kela on tehnyt vuonna 2025 yhteistyötä esimerkiksi poliisihallituksen ja verottajan kanssa sekä osallistunut moniviranomaisyhteistyöhön.

Kela järjesti vuonna 2025 Pohjoismaisen väärinkäytöstaapaamisen. Vuosittain pidettävään kokoukseen osallistuu sosiaaliturvalaitoksia Pohjoismaista. Väärinkäytösasioista keskusteltiin myös vuosittain pidettävässä Pohjoismaisessa pääjohtajakokouksessa. EU-tasolla tehdään yhteistyötä väärinkäytösasioissa monissa eri kokoonpanoissa, kuten mm. sosiaaliturvan yhteensovittamisasetuksen mukaisissa toimielimissä (esim. hallintotoimikunta) ja ESIPissä (European Social Insurance Platform), jonka jäsen Kela on. Vuonna 2025 yhteistyötä on tehty myös esimerkiksi Eurooppalaisen työviranomaisen kanssa (ELA). Kela seuraa aktiivisesti väärinkäytösasioita sivuavan EU-tason lainsäädännön kehitystä.

